

Већина деце у свом одрастању има периоде агресивности, испољене кроз протестовање, викање, ударање, лупање, вређање, свађање са свима, а највише са одраслима. Својим понашањем деца знају да доведу родитеље до изненађења, чуђења, збуњености... То додатно отежава очекивање средине од родитеља да нешто предузму, заштите, уведу ред у понашање детета, једном речју да исконтролишу ситуацију. То код збуњених и затечених родитеља ствара напетост, узнемиреност, несигурност, чак и панику.

Шта да радите у таквим ситуацијама?

Често нема једноставног одговора. Стручњаци дају неколико савета:

1. Важно је да реагујете!

Увек и без одлагања реагујте на сва агресивна и насилна понашања, пре него што се „распламте“.

Зашто?

Да бисте спречили да такво понашање детета постане образац.

Да бисте спречили да дете у заједници вршњака, у породици, школи постане тзв. „дежурни кривац“.

Да бисте прекинули ланац угрожавања и штете коју такво понашање носи.

Да бисте послали јасну поруку да то није прихватљиво понашање ни за вас.

Очувајте самоконтролу и контролу над ситуацијом

Како?

Сетите се да је насилно понашање детета симптом губитка контроле. Не дозволите да се губитак контроле догоди и вама. Хладне главе креирајте конструктивну реакцију (свесни да својим понашањем пружате модел детету) којом ће преузети одговорност за своје понашање.

Помозите детету да преузме одговорност за своје понашање. Један од начина је да надокнади штету / повреду у договору са особом која је повређена (то се зове реституција).

Други начин је да неутрална одрасла особа посредује у сукобу између завађених страна и тако помогне у налажењу конструктивног решења (то се зове медијација).

Зашто?

Детету нужно треба ваша подршка - да као одрасли задржите мир у себи, јер оно то није у стању. Очувањем контроле над ситуацијом своме детету и другој деци ћете улити осећај сигурности и заштићености који им је потребан у тренутку када изгубе контролу над својим поступцима.

Прихватите да ваше дете може бити извор насиља у школи, мада можда не прави проблеме код куће.

Како се то дешава?

Дете може бити испровоцирано разним односима међу вршњацима, а често је прихватање у заједницу вршњака условљено насиљем.

Шта је ваша улога?

Да уђете у суштину разлога за насилно понашање и да помогнете свом детету да успостави контролу у изазовним ситуацијама.

Отворено поразговарајте са дететом.

Како?

У присуству онога ко вам пријављује насиље, без увијања и одлагања.

Зашто?

Тиме ћете показати свом детету да вас интересује проблем који тренутно има, да сте уз дете, да сте спремни да помогнете и/или да га заштитите од даљег сукоба и компликовања ситуације.

2. Важно је да препознате насилно понашање!

Како?

Помозите себи питањима:

- Угрожава ли дете себе, другу децу или одрасле?
- Наноси ли дете тим понашањем штету, повреду себи или другима?
- Да ли оштећује простор и материјалне ствари?

Шта после?

Ако је одговор на ова питања потврдни још констатујете да дете својим понашањем провоцира јаке емоције код одраслих (љућта, бес, срџба) које се тешко контролишу, можете сматрати да се ради о насилном / агресивном понашању.

3. Разликујте насилно понашање од агресивног!

а. Насилно понашање је „сваки облик понашања који има за циљ намерно повређивање или наношење бола другоме“. Суштина насиља је намерно наношење било физичког било психичког бола другоме.

б. Агресивно понашање не мора бити везано за свесно, намерно повређивање другог. Може бити неконтролисана реакција или одбрана, често услед жеље да се заштите своја или туђа права, потребе или имовина. Агресивно понашање може да буде и реакција на неко непријатно искуство, последица неког проблема, на пример развојних сметњи, тешкоћа у учењу, промене изгледа у пубертету... Ово све може деловати веома узнемирујуће и фрустрирајуће: Због чега се дете понаша провокативно у односу на друге (и вршњаке и одрасле), улази у сукобе и слично? Једна од карактеристика агресивних особа је импулсивност или мањак контроле понашања, тј. неразвијена способност самоконтроле.